

Yttrande över betänkandet En kommunallag för framtiden (SOU 2015:24)

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att avge yttrande till Finansdepartementet över betänkandet En kommunallag för framtiden (SOU 2015:24) i enlighet med landstingsdirektörens förslag till yttrande med följande ändringar:

Genomstruken text = texten utgår*Sammanfattning*

~~Stockholms läns landsting tillstyrker många av förslagen men avstyrker vissa, såsom förslaget att utvidga kretsen av medlemmar och därmed kretsen som har rätt att begära laglighetsprövning av kommunala beslut. Landstinget avstyrker även bland annat förslaget att begränsningen av laglighetsprövningen av vissa budgetbeslut tas bort.~~

Försöksverksamhet med majoritetsstyre (5.8.6 och 5.8.7 i betänkandet)

~~Stockholms läns landsting har inga invändningar mot förslaget att införa en lag som ska möjliggöra en försöksverksamhet med majoritetsstyre men har svårt att se att det finns ett behov av detta~~

Ersätts med:

Stockholms läns landsting avstyrker förslaget om att införa en lag som ska möjliggöra en försöksverksamhet med majoritetsstyre. Ett förslag där oppositionens stängs ute från poster i nämnder och därmed hänvisas till fullmäktige som enda arena, är dåligt ur demokratisynpunkt och minskar medborgarnas möjlighet till insyn på ett mycket negativt sätt.

Styrning och uppföljning av verksamhet som bedrivs i egen regi (6.6. i betänkandet)

~~Stockholms läns landsting avstyrker utredningens förslag att fullmäktige ska anta ett program för uppföljning som även ska omfatta styrning och 2 (5) YTTRANDE 2015-10-06 Diarienummer LS 2015-0655 uppföljning av verksamhet i egen regi. Kommuner och landsting har redan ett uppföljningsansvar för all verksamhet. Detta behöver inte regleras ytterligare. Att den egna verksamheten och de privata utförarna bör behandlas likvärdigt är inte ett tillräckligt skäl för den föreslagna bestämmelsen.~~

Förslaget innebär endast ytterligare administration för kommuner och landsting, vilket inte är önskvärt.

Ersätts med:

Stockholms läns landsting tillstyrker utredningens förslag att fullmäktige ska anta ett program för uppföljning som även ska omfatta styrning och uppföljning i egen regi. Det är bra att samma regler och samma uppföljningssystem gäller för verksamhet i egen regi och för privata utförare

Ingen möjlighet att delegera beslutanderätt till uppdragstagare införs (8.7.3. i betänkandet)

~~Utredningen gör bedömningen att möjligheterna att enligt kommunallagen delegera beslutanderätt i kommuner och landsting inte bör utökas till någon som inte är anställd i den kommunala organisationen. Stockholms läns landsting vill framhålla att i det kommande beredningsarbetet bör möjligheten att delegera beslutanderätt till någon utanför den kommunala organisationen övervägas. Det finns behov av att delegera beslutanderätt till icke anställda i den kommunala organisationen när kontrakterade uppdragstagare arbetar i särskilda projekt med sådan inriktning att de behövs under en längre tid för att bidra med särskild kompetens som organisationen normalt sett inte har behov av.~~

Ersätts med:

Stockholms läns landsting tillstyrker utredningens bedömning om att begränsa möjligheten att delegera beslutanderätt till någon utanför den kommunala organisationen. Insyn och spårbarhet är viktigt. Det måste vara tydligt vem som fattar beslut. Fallet Nya Karolinska har lärt oss detta.

Styrelseledamöter i kommunala aktiebolag ska kunna utses på ickepartipolitisk grund (9.11 i betänkandet)

~~Däremot avstyrker Stockholms läns landsting förslaget att fullmäktige ska anta riktlinjer för hur dessa ledamöter ska utses. I fullmaktiges ansvar ligger redan idag att besluta om vilka ledamöter som är lämpliga utifrån de förslag som utretts och läggs fram. Det är onödigt att införa en skyldighet för fullmäktige att anta riktlinjer kring detta. Det skulle endast leda till ytterligare administration för utseendet av vissa ledamöter men inte av andra som också väljs av fullmäktige för många olika uppdrag. Övertygande motivering för att särreglera för vissa ledamöter saknas.~~

Ersätts med:

Stockholms läns landsting tillstyrker att fullmäktige ska anta riktlinjer för hur styrelseledamöter i kommunala aktiebolag ska utses. Riktlinjer skulle göra utnämningsprocessen mer tydlig och transparent. Möjligheten att anta gemensamma riktlinjer om exempelvis hur stor andel kvinnor som ska vara representerade i styrelserna etc. skulle underlätta arbetet mot mer jämlika styrelser.

EU och den kommunala nivån (11-13 kap. i betänkandet)

Stockholms läns landsting välkomnar den omfattande redogörelsen av Europeiska unionens konkurrensrätt som ger en bra grund för förståelsen av samspelet med den nationella lagstiftningen. Landstinget anser att det vore värdefullt om regeringskansliet sektorsvis utreder och bedömer och eventuellt reglerar vad som ska bestämmas vara ekonomiska tjänster av allmänt intresse. Det hade varit önskvärt att utredningen hade kommit längre i detta arbete. Det hade även varit önskvärt med nationella ställningstaganden kring vilka verksamheter som är icke ekonomiska.

Även om den föreslagna nationella vägledningsfunktionen för stöd ska ha en rådgivande funktion kan det ifrågasättas om det är lämpligt att överlämna åt en statlig myndighet att göra strategiska överväganden kring den kommunala kompetensen. Förslaget avstyrks.

Ersätts med:

Ekonomiska ”tjänster av allmänt intresse” är väl definierat på EU-nivå. Stockholms läns landsting tycker att det är bra att detta begrepp lyfts in i den svenska kommunallagen.

Medlemskap för juridiska personer som bedriver näringsverksamhet samt medlemskap för vissa ideella föreningar (14.11.6 samt 14.11.7 i betänkandet)

Stockholms läns landsting avstyrker förslagen att utvidga kretsen av medlemmar och därmed kretsen av taleberättigade till att omfatta även juridiska personer som bedriver näringsverksamhet samt vissa ideella föreningar. Syftet med laglighetsprövning är att medborgare ska kunna utöva en demokratisk kontroll av landstingets eller kommunens styrning. Det saknas anledning att låta möjligheten till laglighetsprövning bli ett medel för partsintressen.

Ersätts med:

Stockholms läns landsting tillstyrker förslaget om att utöka kretsen av medlemmar och därmed kretsen av taleberättigade till att omfatta även juridiska personer som bedriver näringsverksamhet samt vissa ideella föreningar. Vi tror inte att detta kommer att innebära någon större extra administration. Företag som vill överklaga beslut idag finner ändå en kommunmedlem som kan föra talan i dess ställe i en överklagandeprocess. Lagändringen kommer att ge ideella föreningar som exempelvis vill bestrida ett förslag till byggplan större makt vilket är positivt ur demokratisynpunkt.

Begränsningen av laglighetsprövningen för vissa budgetbeslut tas bort (14.13 i betänkandet)

Stockholms läns landsting avstyrker förslaget att begränsningen av laglighetsprövningen för vissa budgetbeslut ska tas bort. Landstinget vidhåller att dessa beslut inte är lämpade för en domstolsprövning eftersom det rör sig om politiska ställningstaganden.

Ersätts med:

Stockholms läns landsting tillstyrker förslaget att begränsningen för vissa budgetbeslut ska tas bort. Även om detta kan innebära en mindre effektiv budgetprocess, väger möjligheten att kunna överklaga felaktiga politiska ställningstagande som påverkar landstingets ekonomi negativt högre.